

Vuonna 1920 marraskuun 27 päivänä kokoontuivat Eduskunnan Pankkivaltuusmiehet varapuheenjohtaja Nevanlinna, herrat Tanner, Heinonen ja Ramsay sekä varamiehet Liakka ja Listo.

1 §.

L. 72
Sittenkuin Suomen Pankin Johtokunnan puheenjohtaja herra Stenroth Pankkivaltuusmiesten pyynnöstä oli saapunut kokoukseen, esiteltiin Johtokunnan kirjelmä kuluvaan marraskuun 26 päivältä n° 57, jossa Johtokunta, ilmoittaen Osakeyhtiö Suomen Kaupunkien Hypoteekikassan Johtokunnalle osoitetussa kirjelmässä pyytäneen, että Suomen Pankki ottaisi taatakseen kassan lyhytaikaiset lainat, joiden entiset takaajat ovat ilmoittaneet vetäytyvänsä takauksesta pois, ilmoittaa puoltavansa suostumista tehtyyn anomukseen sekä ehdottaa ryhdyttäväksi toimenpiteisiin Eduskunnan suostumuksen saamiseksi siihen, että Suomen Pankki ottaa taatakseen mainitut lainat sekä kantaakseen niiden maksamisesta koituvan tappion.

Sittenkuin keskustelu asiasta oli päättynyt, toimitettiin, siihen nähden, että Pankkivaltuusmiesten kesken oli asiassa eri mieliä ilmaantunut, äänestys, jolloin

Herra Liakka katsoi, että Pankkivaltuusmiesten tulisi suostua Johtokunnan esitykseen;

Herrat Listo ja Ramsay yhtyivät herra Liakan mielipiteeseen;

Herra Heinonen katsoi, että Johtokunnan esityksen ei pitäisi antaa aihetta toimenpiteisiin;

Herra Tanner oli sitä mieltä, että Pankkivaltuusmiesten olisi pyydettävä Hallitusta selvittämään mitä valtion puolelta olisi tehtävä sen ahdinkotilan johdosta, johon sekä Hypoteekikassa että Hypoteekkiyhdistys oli joutunut, sekä antamaan asiaa ehkä tarpeellisen esityksen Eduskunnalle;

Herra Nevanlinna yhtyi herra Liakan mielipiteeseen, joka siten oli tullut Pankkivaltuusmiesten päätökseksi;

Päätöksen mukainen esitys, joka oli seuraavassa kokouksessa tarkistettava, oli asiassa Pankkivaliokunnalle tehtävä sekä sen ohien liitettävä otteet asian

käsittelystä syntyneistä pöytäkirjoista. (Kirjelmä
n° 83).

Vakuudeksi:

Kaarlo J. Kallio

Vuonna 1920 joulukuun 23 pöytä-

kirjelmä Jhtokuntaan kirjelmä numero 83, jossa oli
käsittelyä pöytäkirjoista, jotka olivat syntyneet
kirkon pöytäkirjoista. Kirjelmä numero 83 oli
käsittelyä pöytäkirjoista, jotka olivat syntyneet
kirkon pöytäkirjoista.

Esillä oli Jhtokuntaan kirjelmä numero 83, jossa
oli käsittelyä pöytäkirjoista, jotka olivat syntyneet
kirkon pöytäkirjoista. Kirjelmä numero 83 oli
käsittelyä pöytäkirjoista, jotka olivat syntyneet
kirkon pöytäkirjoista.

Kaarlo J. Kallio

Vuonna 1920 joulukuun 14
päivänä kirkon pöytäkirjoista. Kirjelmä
numero 83, jossa oli käsittelyä pöytäkirjoista,
jotka olivat syntyneet kirkon pöytäkirjoista.
Kirjelmä numero 83 oli käsittelyä pöytäkirjoista,
jotka olivat syntyneet kirkon pöytäkirjoista.

14.

Esillä oli Jhtokuntaan kirjelmä numero 83, jossa
oli käsittelyä pöytäkirjoista, jotka olivat syntyneet
kirkon pöytäkirjoista. Kirjelmä numero 83 oli
käsittelyä pöytäkirjoista, jotka olivat syntyneet
kirkon pöytäkirjoista. Kirjelmä numero 83 oli
käsittelyä pöytäkirjoista, jotka olivat syntyneet
kirkon pöytäkirjoista.

Pöytäkirja oli Jhtokuntaan kirjelmä numero 83, jossa
oli käsittelyä pöytäkirjoista, jotka olivat syntyneet
kirkon pöytäkirjoista. Kirjelmä numero 83 oli
käsittelyä pöytäkirjoista, jotka olivat syntyneet
kirkon pöytäkirjoista.

24.

Esillä oli Jhtokuntaan kirjelmä numero 83, jossa
oli käsittelyä pöytäkirjoista, jotka olivat syntyneet
kirkon pöytäkirjoista.

Marraskuun 27 p:nä 1920.

PANKKIVALIOKUNNALLE.

Suomen Pankin Johtokunnalle lähettämässään kir- No 83.
jelmässä on Osakeyhtiö Suomen Kaupunkien Hypoteekki-
kassa ilmoittanut että se, lunastaakseen erääntynei-
tä, myöskin erinäisissä ulkomaisissa rahalajeissa mak-
settavia obligatioitaan ja kuponkejaan siinä rahala-
jissa, jossa niiden haltijat ennen sotaa olivat ne
ostaneet, on ollut pakotettu Ruotsista, Tanskasta ja
Sveitsistä ottamaan lyhytaikaisia lainoja. Useimmista
näistä lainoista on Kansallis-Osake-Pankki mennyt ta-
kaukseen, saaden Keskinäiseltä Henkivakuutusyhtiö Suo-
melta sitoumuksen, jonka mukaan viimeainittu vastaa
puolesta takausmäärästä. Kun nyttemmin Kansallis-Osa-
ke-Pankki ja Suomi-yhtiö ovat ilmoittaneet, etteivät
enää katso voivansa uudistaa takaussitoumuksiaan ja
Hypoteekikassan on mahdotonta nykyisillä kursseilla
suorittaa puheenalaisia lainoja, joista useat lähei-
sessä tulevaisuudessa erääntyvät maksettavaksi, on Hy-
poteekikassa pyytänyt Suomen Pankin väliintuloa asi-
an järjestämiseksi, ilmoittaen muutoin olevansa pako-

tettu luovuttamaan varansa konkurssiin.

Pankkivaltuusmiehille asiasta lähettämässään kirjelmässä kuluvan marraskuun 26 päivältä on Johtokunta ilmoittanut käsityksensä olevan, että maanluoton ja yleisen arvonannon kannalta on välttämätöntä saada Hypoteekikassan vararikkoon joutuminen estetyksi. Johtokunta on huomauttanut, että tämän käsityksen ovat myöskin Hallitus ja Eduskunta jo aikaisemmin hyväksyneet, myöntäessään valtion avustusta Hypoteekikassan ulkomailla maksettavien obligatioiden ja korkolippujen lunastamiseen ja että samasta syystä Hallitus on päättänyt nykyisillekin valtiopäiville esittää, että Suomen Pankin voittovaroista luovutettaisiin erinäisillä ehdoilla enintään $3\frac{1}{2}$ miljoonaa markkaa Hypoteekikassan avustamiseksi ulkomailla vuonna 1921 maksettavaksi erääntyvien obligatioiden ja korkolippujen suorittamiseen.

Tästä syystä ja kun Johtokunta on tullut siihen vakaumukseen, ettei konkurssi ole vältettävissä, ellei Suomen Pankki käy avustamaan, on Johtokunta ollut sitä mieltä, että Suomen Pankin olisi sitouduttava vastaamaan Hypoteekikassan lyhytaikaisista valuuttalainoista, joskin tästä koituisi Pankille

tuntuva tappio.

Arvosteltaessa tätä esitystä on Pankkivaltuusmiesten mielestä otettava huomioon seuraavat seikat:

Näyttää ilmeiseltä, että ellei Hypoteekikassa saa pyytämäänsä apua, kassan joutuminen vararikkoon ei ole vältettävissä. Kansallis-Osake-Pankin ja Suomyhtiön edut ~~vaatimukset~~^{veloitukset} näet todennäköisesti näitä liikkeitä maksamaan takaussitoumuksensa sekä vaatimaan Hypoteekikassan asettamista konkurssiin, koska ne silloin tuskin joutuisivat näistä sitoumuksista kärsimään. Osaksi vastaavat näiden laitosten takaamain valuuttalainain määrää, joka Suomen Pankin kuluva marraskuun 23 päivänä noteeraamain kurssien mukaan tekee noin 19,2 milj. markkaa, takaajille tai lainanantajille annetut vakuudet, joina on 3,4 milj. markkaa talletuksia ynnä Hypoteekikassan obligatsioneja 4 milj. markan nimellisarvosta, osaksi olisi näillä laitoksilla nykyisissä rahaoloissa luultavasti tilaisuus konkursipesältä ostaa suurin osa kassan $4\frac{1}{2}$ - $5\frac{1}{2}$ %:n velkakirjoja hinnoista, jotka keskimäärin tuskin nousisivat ainakaan yli 70 %:n velkakirjain nimellisarvosta. Näin ollen muodostuisi takaajain asema suunnilleen seuraavaksi:

V a s t a a v a a :		milj. mk.
Valuuttalainain vakuutena olevat talletukset	3,4	
Samoin 4 milj. mk. obligatsioneja à 77 %	3,1	
Ostetut velkakirjat, nimellisarvolta	<u>60,0</u>	
Yhteensä	66,5	

V a s t a t t a v a a :		
Valuuttalainat	19,2	
Velkakirjain hinta à 70 % nimellisarvosta	<u>42,0</u>	
Yhteensä	61,2	
Voitto	<u>5,3</u>	
Yhteensä	66,5	

Mikäli velkakirjain hinta konkurssipesää rahaksi muutettaessa jäisi alle 70 %:n, suurenisi takaa-jain voitto 3,000,000 markalla kultakin 5 %:n hin-nanlaskulta, ja mikäli takaajat voivat järjestää va-luuttalainain suorituksen aikaan, jolloin kurssit o-lisivat marraskuun 23 päivänä vallinneita edullisem-mat, suurenisi voitto 1,335,000 markalla kultakin 50 penniltä, minkä ulkomaisten rahalajien rahayksi-kön (Ruotsin ja Tanskan kruunun ynnä Sveitsin fran-gin) kurssi laskisi.

Voiton vastapainona olisi tosin se seikka, et-tä puheenaolevat rahalaitokset olisivat joutuneet si-

joittamaan osan varojaan alempaan korkoon kuin nyky-ään on saatavissa, mutta, kuten edelläsanotusta sel-vinnee, tulisi voitto todennäköisesti siksi suuri, että ostettujen velkakirjain arvo olisi alennettavis-sa nykyisiäkin korko-oloja vastaavaksi.

Joskaan siis, kuten näyttää, takauksessa nyt o-levain laitosten etu ei vaadi Hypoteekikassan va-rarikon estämistä, täytyy mitä vakavimmin harkita ky-symystä, eikö yleisen edun ole katsottava vaativan, ettei Hypoteekikassan vararikkoa tapahdu.

Hypoteekikassan obligatsioita on kotimaahan si-joitettuna yhteensä vähintään 33 miljoonan markan arvosta. Näistä on Suomen valtiolla lähes 10 mil-joonaa markkaa, Siviiliviraston leski- ja orpokas-salla yli 1 miljoona, erinäisillä vakuutusyhtiöillä yli 5 miljoonaa, ja Säästöpankkien Keskuspankilla ja säästöpankeilla vähintään 3 miljoonaa, jota pait-si melkoisia määriä on hyväntekeväisyys- ynnä muil-la laitoksilla. Näille kassan velkojille ja niiden kautta maan yleiselle edulle tuottaisi Hypoteekki-kassan vararikko tuntuvia tappioita. Pankkivaltuusmie-hissä on myös lausuttu olevan lainopillisesti sel-vittämätöntä, eikö, jos Hypoteekikassa joutuisi suo-

ritustilaan, konkurssipesän hallinnolle kävisi mahdolliseksi periä kassan antamat lainat, mikä toimenpide kaikissa oloissa ja erittäinkin nykyisenä rahanniukkuuden aikana mitä arveluttavimmin järkyttäisi maan taloudellista elämää.

Erityisesti on huomattava se vaikutus, mikä Hypoteekikassan vararikolla olisi ulkomailla. Kassan ottamia obligatiolainoja on ulkomaille sijoitettuna n. 45 miljoonan markan nimellisarvosta. Kun näitä obligatioita rauhan aikana syystä pidettiin ensiluokkaisina arvopapereina, ovat ne ulkomaiset rahalaitokset, joiden välityksellä obligatiot aikoinaan sijoitettiin, suositelleet niitä etupäässä pienten pääomien omistajille, jotka tyytyvät kohtuulliseen, mutta varmaan tuloon säästöistään. Tämän johdosta ovat Hypoteekikassan ulkomailla olevat obligatiot jaettuna laajoihin piireihin eri maissa. Jos Hypoteekikassa joutuu vararikkoon, menettävät nämä ulkomaiset obligatioiden omistajat nykyisten kurssien perusteella tehtyjen laskelmain mukaan noin 90 % lainaksi antamistaan varoista. Mitä katkeruutta tämä tappio synnyttäisi, on sanomatta selvää. Katkeruus olisi sitä suurempi ja

oikeutetumpi kun Hypoteekikassan vararikko ei johdu siitä, että ne kiinteistöt, joihin obligatioiden omistajain varat ovat sijoitetut, olisivat alentuneet arvossa, vaan yksinomaan Suomen rahalaitoksessa tapahtuneista muutoksista. Ei mikään vetoaminen maailmansodan aikaansaamiin mullistuksiin voisi järkyttää ulkomaisen lainanantajan käsitystä, että meidän maamme on hänen kustannuksellaan hankkinut itselleen epäoikeutetun omaisuuden-lisäyksen. Ja tämä katkeruus kohdistuisi Suomen valtioon, joka ei ole voinut ylläpitää Suomen valuutan arvoa ja jota senvuoksi hyvällä syyllä voitaisiin pitää vika-päänä Hypoteekikassan vararikkoon, jota kassa ei itse olisi aiheuttanut.

Tämmöinen eri tahoilla syntynyt mieliala maamme kohtaan ja se epäedullinen huomio, mitä tunnetun suomalaisen luottolaitoksen vararikko myös ulkopuolella obligatioiden omistajain piirin herättäisi, olisi maallemme suuresti vahingollinen. Jos käy ilmi, että Suomeen sijoitettua pääomaa on menetetty hyvinkin varmalta näyttäneessä sijoituksessa, kärsii luottamus maahamme ulkomailla arvaamattoman vahingon. Todennäköisenä seurauksena olisi, että pitkiksi a-

joiksi kävisi mahdottomaksi saada maahamme ulkomailta lainoja, jotka kuitenkin ovat välttämättömät sekä ulkomaisten kurssiemme parantamiseksi että rautateiden rakentamiseen ja muihin tuotannollisiin tarkoituksiin.

Näyttää senvuoksi siltä, että jos Hypoteekikassan vararikko voidaan ilman suhteettoman suuria uhrauksia estää, se maan yleisen edun vuoksi on tehtävä.

Ne Hypoteekikassan lainat, joille kassa on pyytänyt Suomen Pankin takausta ja joiden maksamisesta syntyvä tappio, jos pyyntöön suostutaan, siis tulisi Suomen Pankin vahingoksi, ovat seuraavat:

Lainan antaja	Määrä	Eräytymispäivä
Stockholms Enskilda Bank	Kr. 210,000	1/12 1920
Skandinaviska Kreditaktiebolaget	" 210,000	10/2 1921
Sama	" 100,000	10/2 1921
Kjöbenhavns Handelsbank	" 250,000	irtisanomisen varassa.
Den Danske Landmansbank	" 1,000,000	31/12 1920
Union Financière de Genève	Fr. 1,000,000	1/9 1921.

Yhteensä ovat nämä lainat 520,000 Ruotsin kruunua, 1,250,000 Tanskan kruunua ja 1,000,000 Sveitsin frangia. Niiden yhteinen arvo Suomen rahassa, las-

kettuna Suomen Pankin kuluva marraskuun 23 päivänä noteeraamain kurssien mukaan, on 20,073,300 markkaa. Jos laskun perusteeksi otetaan vielä keväällä vallinneet kurssit, on lainain arvo Suomen Rahassa 12,100,000 markkaa. Mikä määrä Suomen rahaa lainojen suorittamiseen tarvitaan, riippuu luonnollisesti niistä kurseista, jotka vallitsevat silloin, kun lainat, joista ainakin osa voitaneen saada uudistetuksi, ovat maksettavat.

Jos Suomen Pankki ottaa taatakseen ja siis tosiasiallisesti tulisi suorittamaan nämä lainat, ei kuitenkaan koko niiden määrä tulisi tappioksi. Pankin tulisi näet saada haltuunsa ne vakuudet, jotka Hypoteekikassa on antanut Kansallis-Osake-Pankille ja Suomi-yhtiölle lainain nykyisinä takaaajina, mitkä vakuudet ovat 2,374,848 markkaa talletuksia ja 4,000,000 markkaa Hypoteekikassan obligatsioneja eli yhteensä 6,374,848 markkaa. Sitäpaitsi on kahdesta lainasta vakuutena pankkitalletuksia yhteensä 1,403,343 markkaa 10 penniä. Näillä vakuuksien määrillä, jotka kaikkiaan tekevät 7,778,191 markkaa 10 penniä, vähenisi Suomen Pankille takauksesta syntyvä tappio ja tulisi siten, laskettuna viime marras-

kuun 23 p:n kurssien mukaan olemaan 12,295,108 markkaa 90 penniä.

Suomen Pankin voitto kuluvalta vuodelta voidaan tällä haavaa arvioida noin 80 miljoonaksi markaksi. Voitosta on Hallitus ehdottanut otettavaksi valtion tulo- ja menoarvioon 36 miljoonaa markkaa sekä Hypoteekikassan kuluvan vuoden tappion korvaamiseen osotettavaksi 3,500,000 markkaa, mikä yhteensä tekee 39,500,000 markkaa. Näin ollen ei näytä ylivoimaiselta osottaa Suomen Pankin tämänvuotuisesta voitosta tarpeellista rahamäärää koko puheenaolevan tappion korvaamiseen.

Tosin ei Hypoteekikassan pystyessä pysyminen olisi lopullisesti turvattu sillä, että se vapautuisi puheenalaisista lyhytaikaisista lainoista. Maksettavaksi erääntyvien obligatioiden ja korkolippujen lunastaminen ulkomaisissa rahalajeissa tuottaa Hypoteekikassalle vuosittain tappion, joka nykyisten kurssien mukaan on noin 4 miljoonaa markkaa. Myöskin tämä tappio olisi, jos kassan vararikko tahdotaan välttää, toistaiseksi joko valtion tai Suomen Pankin vuosittain suoritettava. Tässä yhteydessä on ehkä lisäksi mainittava, että myöskin Hy-

poteekkiyhdistys, jonka sitoumuksista valtio on takuussa, samasta syystä todennäköisesti tulee tarvitsemaan avustusta, joka nykyisten kurssien mukaan tehnee noin 3 miljoonaa markkaa vuodessa. Yhteensä tulisi siten näiden kahden kiinteistöluottolaitoksen pystyessä pitämään vaatimaan vuosittain yleisiä varoja n. 7 miljoonaa markkaa. Mutta tätäkään määrää ei Pankkivaltuusmiesten mielestä voida pitää suhteettoman suurena siihen hyötyyn verrattuna, joka voitetaan sillä, että ne kotimaiset häiriöt ja se Suomen luoton järkkyminen ulkomailla, minkä näiden laitosten vararikko tuottaisi, tulee estetyksi.

Sen nojalla, mitä tässä on esitetty, Pankkivaltuusmiehet, yhtyen Suomen Pankin Johtokunnan ehdotukseen, kunnioittaen pyytävät Pankkivaliokuntaa Eduskunnan päätettäväksi ehdottamaan,

että Suomen Pankki ottaa vastatakseen Osakeyhtiö Suomen Kaupunkien Hypoteekikassan edelläluetellut valuuttalainat, ehdolla, että Pankille luovutetaan näiden lainojen nykyisille takaajille annetut vaakuudet: sekä

että tästä takauksesta Suomen Pan-
kille syntyvän tappion korvaamiseksi Pan-
kin kuluva vuoden voitosta varataan tar-
peellinen rahamäärä.

Asian käsittelystä Pankkivaltuusmiehissä synty-
neet pöytäkirjat, joista käy ilmi asiassa tapahtu-
nut äänestys, liitetään tämän oheen.

Valtioneuvoston 12 p:n 1909.

SUOMEN PANKIN JOHTOKUNNALLE.

Minun lausuntojeni valtiokunnan lausuntoja

22 21.

niin kuin silloin valtiokunnan lausuntoja
kun on ollut alustavasti näitä asioita käsiteltä-
essä valtiokunnan puolesta on päästy yksimieliseen
ratkaisuun, jota Pankkivaltuusmiehet täten pyydetään
noudattamaan. Pankin johtokunnalle on tähän
liitettävä valtiokunnan lausunto. Samalla on
liitettävä valtiokunnan lausunto. Suomen Pankin
johtokunnan puolesta on valittu valtiokunnan
lausunto.

Valtioneuvoston 12 p:n 1909.

VALTIONEUVOSTOLLE.

Valtioneuvoston 12 p:n 1909 on määrätty
Suomen Pankin johtokunnan lausunto, jolla Suomen
Pankin johtokunnan 12 p:n lausunto on päätetty.

22 21.